

תפילה מאת הרב ליאון אשכנזי

99 שיעורי דמעה

אנא מלך מלא רחמים, הנני באתי היום להשתטח על קבר רחל אמנו, שתזכני בזכות מעשיה הטובים שעשתה כל ימיה, ולמען זכותה וצדקתה ותפלתה שזכרת לה בהיותה עקרה ותפתח את רחמה, כמו שנאמר, **וַיִּזְכֹּר ה' אֶת-רַחֵל; וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶל-לְקִיּוֹם, וַיַּפְתַּח אֶת-רַחֲמָה.** (בראשית ל, כב) ולמען צדקת לבבה אשר עשתה עם אחותה לאה. שמסרה לה הסימנים כדי שלא תבוש מרמאות לבן אביה. כן תזכור לנו זכותה וצדקתה עלי ועל כל עמך ישראל. שתקבל את תפילתנו ותאזין שועתנו מה שאנחנו מבקשים מלפניך, ותמלא משאלות לבבנו לטובה, ופקדנו בפקודת ישועה ורחמים משמי קדם, והטה אזנך ושמע, פקח עיניך וראה שוממותינו והעיר אשר נקרא שמך עליה, כי היינו לעג וקלס בגויים, ואומרים אין תחלת ותקוה. ואם לא למעננו, למענך פעל,

עד מתי יהיה עוזך בשבי ותפארתך ביד צר. (ירמיה, לא, יד-טו)

והנה כאשר קבלנו על ידי חכמינו זכרונם לברכה, שאבינו יעקב שקבר את רחל אמנו בדרך ולא הביאה לבית לחם, היה על פי הדבור. כדי שתהיה לעזרה לבניה, כשהגלה אותם נבזזרדן והיו עוברים דרך שם, יצאה רחל אמנו מקברה ובקשה עליהם רחמים, כמו שנאמר:

קול בְּרָחַמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים רַחֵל,

מְבַכָּה עַל בְּנֵיהָ; מֵאַנְהָ לְהַנְחִים

עַל בְּנֵיהָ, כִּי אֵינָנו.

ואתה ה' א-לקינו,

השבת לה, כמו

שנאמר:

עיבוד גרפי: סטודיו מתאר | איור: העיר מידת לומר

כה אָמַר ה', מִנְעֵי קוֹלְךָ מְבַכִּי, וְעֵינֶיךָ, מְדַמְעָה: כִּי יֵשׁ שֹׂכֵר לִפְעֻלָּתְךָ נְאֻם ה', וְשָׂבוּ מֵאַרְץ אוֹיֵב.

וְיִש-תְּקוּהָ לְאַחֲרֵיתְךָ, נְאֻם ה'; וְשָׂבוּ בָנִים, לְגִבּוֹלָם. (ירמיה, לא, טו)

מה נאמר מה נדבר, אם על גלות ראשון שהיה רק לשבעים שנה הרעיושה רחל אמנו את העולם, מה תאמר עתה בגלות המר והנמהר הזה אשר למעלה מאלף ותשע מאות שנה שאנחנו בגולה אחר גולה מפוזרים ונדחים בארבע כנפות הארץ, תחת עול מלכים ושרים, ואנחנו שפלים ונבזים וכקוצים כסוחים או בעיניהם, ובכל יום, קללתו מרובה מחברו, ועקר כונתם, לעמוד על נפשנו להעביר דת תורתנו הקדושה, ולא יזכר להם שם ישראל עוד, גם על תנוקות של בית רבן נתנו עיניהם היאך להעבירם מאמונתם המוחזקת להם מאבותיהם, מה תאמרי רחל אמנו, איך תוכלי לנוח בקברך, הקיצי ותעוררי לישני חברון ומשה רבינו מהימנא וכל אבותינו הקדושים. עמדי נא, התיצבי נא, חלי פני כבודו יתברך בעד שארית פליטת עמך בית ישראל, הנאנחים והנאנקים, בדודים ושדודים, שפלים ונבזים, נתונים בסתר המדרגה, עד מתי אלהים יחרף צר, ינאץ אויב שמך לנצח, עד מתי רשעים יעלוזו. ובניך בוז יבזו, עד מתי לא תרחם על ישראל עמך ועל ארצך ועל ירושלים עירך ועל ציון משכן כבודך, הנה זאת תורת הבית. ההיכל והר הבית היה לשמיר ושית. עלו כלו קמשונים. כסו פניו חרולים, שועלים הלכו בו (ואויבינו פלילים, ובאו בו פריצים ויחללוהו, בבית תפילה, כל ערל וטמא נותן תפילה).

והעיר הקדושה רבת המעלות עיר אלהים סלע, הנה היא עתה שמה ושאייה, ואם אנחנו בעונותינו ועונות אבותינו גרמנו את כל אלה, הלא אתה בעל הרחמים, הלעולמים תזנח ותאנף לנצח, אתה תקום תרחם ציון כי עת לחננה. לכן באנו לפניך בכפיפות קומה ובהכנעת רוח ובשפלות הנפש ובשבירת לב. שתזכור לנו זכות אבותינו הקדושים וזכות הצדקנית רחל אמנו, ותכפר לנו את כל חטואתינו ועוונותינו ופשענו, שחטאנו ושעונו ושפשענו לפניך, ותעזרנו לשוב בתשובה שלמה לפניך, ותאריך ימינו בטוב ושנותינו בנעימים על האדמה אדמת הקודש. ותסיר מאתנו כל המניעות המבלבלים אותנו מעבודת הקודש.

תהילים פרק כ'

א לְמַנְצֵם מִזְמוֹר לְדָוִד: **ב** יַעֲרָה ה' בַּיּוֹם צָרָה יִשְׁלָבָךָ שֵׁם אֱלֹהִים יַעֲקֹב: **ג** יִשְׁלַח עֲזָרְךָ מִקִּדְשׁוֹ וּמִצִּיּוֹן יִסְעָדְךָ: **ד** יִזְכֹּר כָּל מִנְחֹתֶךָ וְעוֹלֹתֶךָ יְדַשְׁנָה סֵלָה: **ה** יִתֵּן לָךְ כְּלָבְךָ וְכָל עֲצָתְךָ יִמְלֵא: **ו** נִרְנְנָה בִישׁוּעָתְךָ וּבְשֵׁם אֱלֹהֵינוּ נִדְגַל יִמְלֵא ה' כָּל מְשָׁאֲלוֹתֶיךָ: **ז** עֲתָה יְדַעְתִּי כִּי הוֹשִׁיעַ ה' מְשִׁיחוֹ יַעֲנֵהוּ מִשְׁמֵי קִדְשׁוֹ בְּגִבּוֹרוֹת יִשַׁע יְמִינוֹ: **ח** אֱלֹהֵי בְּרַכְבֵּךְ וְאֱלֹהֵי בְּסוּסֶיךָ וְאֲנָחְנוּ בְּשֵׁם ה' אֱלֹהֵינוּ נִזְכִּיר: **ט** הִמְתָּה כָרְעוּ וְנִפְלִי וְאֲנָחְנוּ וְנִתְעוֹדָד: **י** ה' הוֹשִׁיעָה הַמְּלָאךָ יַעֲנֵנוּ בַיּוֹם קִרְאֵנוּ:

תהילים פרק ק"ב

א תִּפְלָה לְעֵנִי כִּי יַעֲטֹף וְלִפְנֵי ה' יִשְׁפָּךְ שִׁיחוֹ: **ב** ה' שִׁמְעָה תִּפְלָתִי וְשׁוּעָתִי אֲלִיךָ תְּבוֹא: **ג** אֵל תִּסְתַּחֲרֵנִי פִּנְיֶךָ מִמֵּנִי בַיּוֹם צָר לִי הִלָּה אֱלֹהֵי אֲזָנְךָ בַיּוֹם אֲקָרָא מִהָרָע עֲנֵנִי: **ד** כִּי כָלוּ בְעַשְׂתֵּךְ יְמֵי וְעֲצָמוֹתַי כְּמוֹקֵד נִחְרָה: **ה** הוֹצֵא כְעֵשֶׁב וַיִּבֶשׂ לִבִּי כִּי שִׁכַּחְתִּי מֵאֲכֹל לֶחֶם: **ו** מִקּוֹל אֲנֻחְתִּי דִבְרָה עֲצָמֵי לִבְשָׁרִי: **ז** דָּמִיתִי לְקֶאֱת מִדְּבַר הֵייתִי כְכֹסֵס חֲרוּבוֹת: **ח** שִׁקְדָתִי וְאַהֲבִיָּה כַצֶּפֶר בּוֹדֵד עַל אֲהָ: **ט** כָּל הַיּוֹם חֲרַפְתִּי אוֹיְבֵי מְהוֹלְלֵי בִי נִשְׁבָּעוּ: **י** כִּי אֶפְרָא כָלֶחֶם אֲכָלְתִּי וְשִׁקְטִי בְּבָכִי מִסִּכְתֵּי: **יא** מִפְּנֵי זַעֲמָךְ וְקִצְפֶּךָ כִּי נִשְׁאַתְנִי וְתִשְׁלִיכֵנִי:

יב יְמֵי כֶצֶל נִטָּה וְאַנִּי כְעֵשֶׁב אֵיבֹשׁ: **יג** וְאַתָּה ה' לְעוֹלָם תִּשָּׁב וְזִכְרֶךָ לְדוֹר וָדוֹר: **יד** אֲתָה תִקְרָא תִרְחֵם צִיּוֹן כִּי עַת לְחַנּוּךָ כִּי בָא מוֹעֵד: **טו** כִּי רָצוּ עֲבָדֶיךָ אֶת אֲבָנֶיךָ וְאֶת עֲפָרָה יַחְנַנּוּ: **טז** וַיִּירָאוּ גוֹיִם אֶת שֵׁם ה' וְכָל מַלְכֵי הָאָרֶץ אֶת כְּבוֹדֶךָ: **יז** כִּי בָנָה ה' צִיּוֹן נִרְאָה בְּכָבוֹד: **יח** פִּנָּה אֶל תִּפְלַת הָעָרָעַר וְלֹא בָזָה אֶת תִּפְלֹתָם: **יט** תִּכְתֹּב זֹאת לְדוֹר אֲחֵרוֹן וְעַם נְבָרָה יִהְיֶה לָּהּ: **כ** כִּי הִשְׁקִיף מִמָּרוֹם קִדְשׁוֹ ה' מִשְׁמַיִם אֶל אֶרֶץ הַבַּיִט: **כא** לְשִׁמְעַת אֲנָקַת אֶסִּיר לִפְתַּח בָּנֵי תַמְרוּתָה: **כב** לְסִפּוֹר בְּצִיּוֹן שֵׁם ה' וְהִתְהַלְתוּ בִּירֻשָׁלַם: **כג** בְּהַקְבֵּץ עַמִּים יִחַדּוּ וּמִמְלָכוֹת לַעֲבֹד אֶת ה': **כד** עֲנֵה בְדַרְךָ כְּחֵי קֶצֶר יְמֵי: **כה** אֲמַר אֱלֹהֵי אֵל תַּעֲלֵנִי בְּחֵצֵי יְמֵי בְדוֹר דוֹרִים שְׁנוֹתֶיךָ: **כו** לְפָנֶיךָ הָאָרֶץ יִסְדָּתָה וּמַעֲשֶׂה יְדֶיךָ שְׁמַיִם: **כז** הִמְתָּה יִאֲבָדוּ וְאַתָּה תַעֲמֹד וְכָלֶם כְּבָבָד יִבְלֵי כְלָבָשׁ תַחֲלִיפֻם וְיִתְלַפּוּ: **כח** וְאַתָּה הוּא אֲשֶׁנֹּתֶיךָ לֹא יִתְמוּ: **כט** בָּנֵי עֲבָדֶיךָ יִשְׁכֹּחוּ וְיִרְעֻם לְפָנֶיךָ יִכּוּ:

פרקי תהילים

תהילים פרק ק'

א מִזְמוֹר לְתוֹדָה הָרִיעוּ לֵה' כָּל הָאָרֶץ: **ב** עֲבָדוּ אֶת ה' בְּשִׁמְחָה בְּאוֹר לְפָנָיו בְּרִנְנָה: **ג** דַּעוּ כִּי ה' הוּא אֱלֹהִים הוּא עֲשֵׂנוּ (ולא) וְלוֹ אֲנָחְנוּ עִמּוֹ וְצֹאן מִקְרַעֲיֹתוֹ: **ד** בָּאוּ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה וּבְתִהֵלָה הוֹדוּ לוֹ בְּרִכּוֹ שְׁמוֹ: **ה** כִּי טוֹב ה' לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ וְעַד דוֹר וָדוֹר אֶמְנוּתוֹ:

פיוט שנתחבר על ידי ר' יהודה פתיה

זכור רחל זכור הקל
 שהכניסה את צרתה לחופתה
 והיא נחבתה תחת מטתה
 את קול שונעתה וזעקתה
 קול ברמה מפיל חומה
 מיללת ושואלת הנקברת
 איה יוסף איה חופף
 איה בן אוני לא ראני
 הקלכה לשאול מאבות כל
 לכי שאלי לבן עמרם
 בני משה אל תחשה
 וקול מקבר נשמע מדבר
 למה דודה את נודדה
 אני נחוצה לגדור פרצה
 משה ענה במקנה
 יהושע בני עגני
 למל בכיתה וצעקתה
 וקול בכיתם ושונעתם
 דומי אמי מעט רמע
 אני מסרתים לזקנים
 הלכה משם בחפזון
 ואמרו לה במקדש מכן
 וכראות רחל כי אין חומות וכל
 ואין כהנים ולויים
 צעקה מר חמרמר
 וקרעה את כתונת פסים
 ושק חגרה עלי בשרה
 וטפחה יד על בן נכבד
 וקשרה חבל על עם חבל
 קפצה בחפזון לקל עליון
 ועלתה למעון לרום חביון
 ותבעה עלבון של עם ציון
 אנה אבי לקול כאבי
 אר תעודה האם עדה
 ואיך כלה מחיק בעלה
 ואיך שלחת האם מקן
 ואיך נטשת הצאן תועים
 ואיך תדום לבני אדום
 האם לא תם עון פשעם
 האם מצער לפוניך
 ואלף שני נטה לערוב
 ואיה אות הפלאות
 מתי תרחם מתי תנחם
 קל איום תנה פדיום
 קול יוצא מעל כסא
 מנעי דמעה מעיניך
 כי מרוב שיחך ובכיתך
 והוא עלה עד מעלה
 ולא אדום עדי אקום
 ובזמן קצר אהיה קוצר
 אגזור אבנא תמחי צלמא
 ואפתי תיבות הסתומות
 קומי אורי התנערי
 גם קול עמי ולאמי
 אם עונינו עני בני
 זכרנו ה' ברצון עמך

אמא רחל

רחל אמנו, אחת מארבע אמהות העם היהודי,
 אשת יעקב אבינו ואמם של יוסף ובנימין
 שנולדו לאחר שנות עקרות קשות ומייסרות
 ולאחר תפילותיה הרבות של רחל לפרי בטן,
 נענו תפילותיה ויוסף נולד לה וליעקב.
 לידת בנם השני, בנימין, התרחשה בדרכם לכנען
 אולם רחל מתה בשעת הלידה ונקברה בדרך, על אם הדרך,
 לפי המסורת כמיהתה של רחל לילדיה ודאגתה כלפיהם
 בשעת חורבן בית המקדש והיציאה לגלות,
 לא פסקה גם לאחר מותה ותפילותיה עולות ומתפללות על עם ישראל.
 כפי שמופיע בירמיהו:
 "כה אמר ה', קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל, מבכה על-בנייה;
 מאנה להנחם על-בניה, כי אינני" (ירמיהו לא, י"ד).
 את חשיבותה הגדולה של רחל כאשת מופת בעם היהודי
 אפשר לראות במגילת רות
 בברכת העם את בעז לאחר שנשא את רות לאישה:
 "יתן ה' את-האשה הבאה אל-ביתך כרחל וכלאה
 אשר בניו שתיהם את-בית ישראל" (רות, ד, י"א).

"כה אמר ה'
מנעי קולך מבכי
ועיניך מדמעה
כי יש שכר לסעולתך
ושבו בנים לגבולם"

 המרכז הארצי לפיתוח המקומות הקדושים (ע"ר)
 THE HOLY SITES AUTHORITY
 העלון מחולק בחינם כשי ע"י
 המרכז הארצי לפיתוח המקומות הקדושים
 היו שותפים באחזקת המקומות הקדושים
 ניתן לתרום במערכת 'קהילות':
 073-275-7000 | קופה 9947
 ובעמדת התרומות באתר הקדוש

 המרכז הארצי לפיתוח המקומות הקדושים (ע"ר)
 THE HOLY SITES AUTHORITY

 המרכז הארצי לפיתוח המקומות הקדושים (ע"ר)
 THE HOLY SITES AUTHORITY